

JĘZYK ANGIELSKI:

przykładowe pytania egzaminu ustnego na poziomie rozszerzonym

Egzamin trwa w sumie około 30 minut. Po wejściu do sali egzaminacyjnej i wylosowaniu jednego z zestawów, zdający będzie miał 15 minut na przygotowanie się do odpowiedzi, a następnie 15 minut na odpowiedź. Egzamin składa się z dwóch zadań.

Zadanie 1. Rozmowa na podstawie materiału stymulującego. Zdający odpowiada na cztery lub pięć pytań egzaminującego. Pytania te dotyczą w kolejności: opisu materiału stymulującego, jego interpretacji oraz wyrażania swoich opinii. Czas przeznaczony na tę część egzaminu to około 6-7 minut.

Zadanie 2. Prezentacja tematu i dyskusja.

W tej części zdający prezentuje wybrany przez siebie temat (ma do wyboru jeden z dwóch) a następnie bierze udział w krótkiej dyskusji

z egzaminującym, który zadaje mu kilka pytań dotyczących usłyszonej przed chwilą wypowiedzi. Prezentacja tematu nie powinna przekraczać 3 minut. Pozostały czas (ok. 5 minut) poświęcony będzie na dyskusję, w czasie której egzaminujący zadaje pytania dotyczące struktury wypowiedzi, treści oraz opinii i argumentów. Oceniając wypowiedź, egzaminator ma do dyspozycji następującą tabelę punktacji:

zadania egzaminacyjne	treść wypowiedzi	umiejętności językowe
Zadanie 1. Rozmowa na podstawie materiału stymulującego	6	7
Prezentacja materiału stymulującego	2	
Interpretacja, wyrażanie opinii	4	
Zadanie 2. Prezentacja tematu i dyskusja	7	
Prezentacja tematu	3	
Udział w dyskusji, wyrażanie opinii, argumentacja	4	
Razem (maksymalnie) 6+7+7 = 20 pkt		

Zgodnie ze standardami egzaminacyjnymi, zdający powinien być przygotowany do rozmowy na podstawie materiału stymulującego oraz prezentacji z następujących tematów: CZŁOWIEK, DOM, SZKOŁA, PRACA, ŻYCIE TOWARZYSKIE I RODZINNE, ŻYWIENIE, ZAKUPY I USŁUGI, TURYSTYKA I PODRÓŻE, KULTURA, SPORT, ZDROWIE, NAUKA I TECHNIKA, ŚWIAT PRZYRODY, PAŃSTWO I SPOŁECZENSTWO, ELEMENTY WIEDZY O KRAJACH ANGLOJĘZYCZNYCH

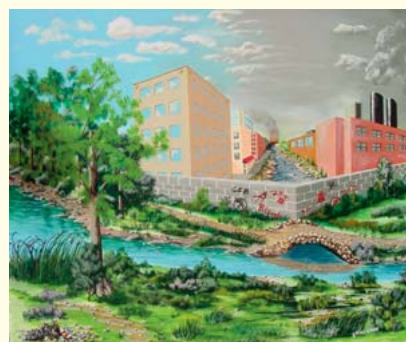
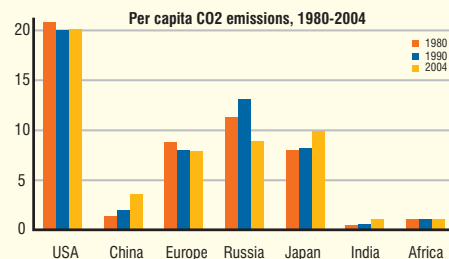
Zadanie 1

Rozmowa na podstawie materiału stymulującego.

Przeanalizuj przedstawiony materiał i przygotuj się do jego prezentacji i rozmowy z egzaminującym na temat:

- zanieczyszczenia środowiska naturalnego
- sposobów ochrony przyrody

'REDUCE, REUSE, RECYCLE'

The figures on pollution control in China reported by local governments dropped remarkably this year, while the real environmental situation continues to deteriorate.

Pytania (tylko w zestawie egzaminatora)

1. Describe the material with reference to the main topic.
2. What do the bar chart and the excerpt tell you about CO₂ emissions around the world?
3. How do you understand the slogan in italics?
4. How much depends on individuals and how much on the government when it comes to protection of the environment?
5. Do you think Polish people are ecologically aware? What makes you think that?

ODPOWIEDZI:

Pytanie 1

The material deals with the subject of ecology. I can see here a picture which shows a polluted city affecting the natural environment with toxic gases emitted by factories; the walls in the city are covered by graffiti and there is rubbish in the forest and litter in the street. Another thing that I can see is a graph that shows the emissions of the main greenhouse gas CO₂ in different countries around the world. There's also an excerpt from a newspaper or a website which discusses the amount of pollution produced by China. At the top there is an ecological slogan saying: 'reduce, reuse, recycle'.

WSKAZÓWKI:

Pamiętajmy, że przy odpowiedzi na pierwsze pytanie wystarczy ograniczyć się do ogólników. Przedstawienie materiału nie wymaga od nas interpretacji i opiniowania. Warto tu jednak pamiętać o charakterystycznych i użytecznych wyrażeniach, które pomogą nam szybko i skutecznie przedstawić materiał stymulujący.

W jego skład muszą wejść przynajmniej trzy z następujących elementów: fotografia (photo), obrazek (picture), rysunek (drawing), tabela (table), wykres (graph), diagram słupkowy (bar chart), diagram kolisty (pie chart), cytata (quotation, quote), fragment artykułu prasowego lub książki (excerpt), nagłówek prasowy (heading), wyniki ankiety (survey), przysłowie (proverb). Warto również pamiętać o wyrażeniach, które mówią do czego odnosi się dany element materiału stymulującego: it deals with, it concerns, it refers to, it is concerned with, it illustrates, it might be.

Pytanie 2

The bar chart presents the emissions of CO₂ around the world and it seems that the largest amount of pollution is produced in the United States. The second and third positions on the chart are occupied by Russia and Japan. European countries produce less pollution than Russia, the United States or Japan put together. It seems that in some places the level of emission has decreased in the last 14 years, for example in European countries and Russia. However, in Japan and China the amount of CO₂ has risen. The newspaper excerpt seems to confirm this information about China.

Pytanie 3

The slogan looks like an encouragement for people to get involved in preserving the environment and life on our planet. Nowadays people are facing a lot of ecological threats. Factories are producing more and more greenhouse gases, rivers are polluted by sewage and garbage dumps are getting bigger and bigger. This slogan tells us to start reducing the emissions of harmful gasses and waste. It also motivates people to start reusing various materials. We can for example reuse plastic and metals from old computers, organic waste as natural fertilizer in our gardens, or recycle paper, aluminum and glass. This way we can help our natural environment and make our planet a cleaner and safer place.

WSKAZÓWKI:

Interpretując materiał stymulujący, staramy się wydobyć maksimum treści z fragmentów, o które jesteśmy pytani. Wymaga to uważnego przyjrzenia się materiałowi i wyciągnięcia logicznych wniosków. Warto przy tym pamiętać, że matura z języka angielskiego nie jest sprawdzianem naszej ogólnej wiedzy, lecz egzaminem językowym. Wymaga się tu od nas uważnego przeczytania tekstu, tabelki, przyjrzenia się obrazkowi, w celu wyłowienia najistotniejszych informacji.

Pytanie 4

I believe that protection of the environment, like all actions, always involves the work of individual human beings. It's always individuals who pick up litter from the streets, install filters in factories or recycle. However, in order to take global action, the support of governments is necessary. Only governments can pass laws and regulations that will make big companies and corporations care less about their profits and more about ecology. I also think that governments can introduce ecological education in schools where young people can learn the right view on ecological issues and find out what they can do to help our planet. But in my opinion, we shouldn't wait for the encouragement of the government to do our best. We can take small steps to start improving the situation in our neighborhood. We can save water by taking showers instead of baths. We can switch off unnecessary lights at home. We can travel to school by bike instead of car.

If each of us does a little to preserve the environment, then the situation will improve significantly on the global scale, too.

Pytanie 5

In my opinion Polish people are not ecologically aware. I mean, we are probably 'greener' than citizens of third world countries, but we still lack a lot in that area. It's enough to look around to see that we

still drop litter in the streets; we don't use bicycles as often as people do it in Holland or Sweden. We still prefer driving to work or school by car instead of taking a walk. The traffic in the streets is sometimes so heavy and the air is so full of car fumes that we have difficulty breathing. Also, we still don't seem to know what it means to segregate rubbish. Near our blocks there are plastic bottle banks and containers for paper and cardboard, but people keep throwing all kinds of garbage into one common bin. I'm inclined to think that it will take Poland a few decades to reach the level of ecological awareness close to such countries as Norway or New Zealand, but I do hope that the young generation of well educated Poles will change that in the future and Poland will not be a dark spot on the ecological map of Europe any more.

WSKAZÓWKI:

Wyrażanie swojej opinii, to najłatwiejsze z zadań. W zasadzie, jak mówią psychologowie, komunikujemy się z innymi najczęściej po to, aby wyrazić nasze upodobania i poglądy. Ta część egzaminu nie powinna więc przysporzyć trudności, jeśli tylko posiadamy dostateczny zasób słownictwa i znamy charakterystyczne angielskie zwroty, które służą wyrażaniu opinii. Oto niektóre z nich: I'm (absolutely) convinced that; I (strongly) believe; in my opinion/view; I'm inclined to believe that; to my mind; it's evident/obvious that; as far as I'm concerned; I do agree with the view that.

Zadanie 2

Prezentacja tematu i dyskusja.

Zapoznaj się z podanymi tematami. Wybierz jeden i przygotuj się do jego prezentacji oraz dyskusji z egzaminującym.

1. Peter Finley Dunn Said: 'You can lead a man up to university, but you can't make him think.' Does education happen in or outside school? Express your opinion.
2. Money - the root of all evil or the road to happiness? Discuss.

ODPOWIEDZI:

Temat 1

There are many approaches to education. Some people believe that it is the role of schools to teach young people about life. Others think that we can only teach ourselves and that schools are just a distraction for bright, intelligent people. But **I absolutely agree with the statement that education happens inside school.**

Firstly, there's no denying that schools are an important part of our lives. We start attending them at the age of six or seven and we stop when we are grown up. Going to school takes up 6 to 8 hours of

our daily routine. And during this time we develop and grow both physically and mentally. We get a chance to interact with other boys and girls and learn how to cooperate. So school is a perfect place for learning social skills.

Secondly, it's in school that we get to know letters and learn to read. Our parents hardly ever have time to teach us this basic skill at home. Without the school drill and encouragement we would be illiterate. The same goes for other subjects. Who would teach us mathematical skills? Who would explain rudiments of physics and chemistry if we didn't attend our classes in school. And even if we don't like boring lessons and old teachers, we are still exposed to some knowledge and sometimes even subconsciously absorb it.

However, some people may say that school just limits bright minds, that it kills young people's individuality. In my view it's not true. Even if school offers very conventional approach to studying, at least they show you various possibilities. Einstein who wasn't a good student at school and complained about narrow-minded teachers wouldn't have become a great physicist without school. Why? Because he wouldn't have known that there's a subject called physics.

To sum up, I don't think it's fair to say that education happens only outside schools. Maybe they can't make us become geniuses, but at least they can give us a good start, an opportunity to learn and explore the world. Without this stimulation, we wouldn't be able to grow and progress so fast.

WSKAZÓWKI:

Zwróćmy uwagę, że wypowiedź na pierwszy temat jest w zasadzie rozprawką typu 'opinion essay', tyle że wypowiedzianą na głos i nieco mniej formalną. Nie obowiązuje to zasada nieużywania skrótów a kompozycja może być nieco luźniejsza. Jednak zasada pozostaje ta sama: rozpoczynamy od wstępu, w którym wyrażamy swoją opinię, po nim przedstawiamy argumenty na poparcie naszego punktu widzenia, po czym podsumowujemy temat, parafrazując naszą opinię ze wstępu. Każda część wypowiedzi powinna być jasno zarysowana przy pomocy charakterystycznych 'linking words' (w tekście wyróżnione są one tłustym drukiem), które są również charakterystyczne dla wypracowań.

Po wysłuchaniu naszej wypowiedzi egzaminator zada nam kilka pytań. Będą się one odnosić do:

- treści naszej wypowiedzi [np. You said that schools limit bright minds. How does it happen? Could you elaborate (powiedzieć więcej) on that?]
- struktury wypowiedzi (np. Why did you choose this topic? Why did you mention social skills first?)
- opinii i argumentów (np. You strongly agree with the statement that education happens in school. But what about the time that we spend outside school? Do you think we don't learn anything valuable then?)

Temat 2

We live in the era of consumption. Huge shopping centers, bright advertisements and frequent commercials on TV are trying to convince us all the time that we need to buy something new. So every day we spend dollars and zlotys, pay by credit card, take loans just to satisfy our needs. Money is really crucial for our civilization because it allows you to exchange your work with the work of other without bartering goods or services. But apart from its advantages, money has some important drawbacks.

To start with, it's obvious that the world, as we know it, can't function without money. Thanks to money you can buy groceries and go to the cinema. You can buy a holiday abroad or go to a football match. With

money you can satisfy your daily needs. **Furthermore**, money can make your dreams come true. You can afford good education, choose a school you like anywhere in the world and study there. You can go on a trip around the world and use your plastic money to pay for the accommodation and food. Finally, money is an effective means of helping others. When you see people suffering from hunger and poverty, you can send money to the distant corner of the world and somebody will use it to relieve suffering.

On the other hand, it's really easy to lose yourself in the consumerist culture. The more money you have, the more you spend. You buy a new gadget every day and soon buying becomes the only

meaning of your life. **What's more**, you can discover that money gives you power over other people. If you have money, you are the 'boss'. This can turn into a real addiction. It's a fact that greed keeps growing and the more money you have, the more you want. So eventually, money can take control over you and change you into a shallow and immoral creature. Instead of making your dreams come true, it can become the only dream you have. Many wars have been fought because human beings couldn't control their greed.

On balance, every coin has two sides, and this saying is just perfect to sum up the discussion about money. In my opinion, money is something good, something that allows us to pursue our happiness and help people in need. But we must be really careful in order not to become slaves to money. Money is just coins and bills – what we make of it depends only on us.

UWAGA!

Długość wypowiedzi ustnej zależy w dużym stopniu od indywidualnych umiejętności i temperamentu osoby. Niektórzy mówią szybko, precyzyjnie dobierając słowa, inni formułują myśli wolniej. Dlatego przed egzaminem warto poćwiczyć mówienie na czas. Warto zacząć od przeczytania na głos jednego ze szkolnych wypracowań, by sprawdzić ile czasu zajmuje przeczytanie tekstu od długości ok. 250 słów. Bardzo istotne jest też wykorzystanie czasu na przygotowanie się. Z 15 minut, które mamy do dyspozycji w przed egzaminem, większość czasu powinniśmy przeznaczyć na przemyślenie tematu i zapisanie na kartce papieru planu naszej wypowiedzi z kluczowymi argumentami i charakterystycznymi frazami, których będziemy chcieli użyć w czasie rozmowy. Pamiętajmy, że prezentując temat możesz korzystać z notatek. Jeśli kilka razy w czasie egzaminu zerkniemy do notatek, nie obniży to naszej oceny, a możemy przez uzyskać większą pewność siebie i utrzymać dobre tempo naszej wypowiedzi.

Pamiętajcie również, że matura to przede wszystkim rozmowa z ludźmi w komisji egzaminacyjnej. Z ludźmi, którzy mają swoje ograniczenia. Przy kilkunastu prezentacjach maturalnych w danym dniu ciężko jest utrzymać niesłabnącą uwagę. Dlatego warto pamiętać o tym, by nasza prezentacja była wyrazista i inna od poprzednich. Dobrze by również było, gdyby znalazły się w niej elementy humoru lub coś zaskakującego, co przykuje uwagę egzaminatorów. Nie bójcie się być kontrowersyjni!

WSKAZÓWKI:

Druga wypowiedź przypomina rozprawkę za i przeciw. Musimy tu rozważyć dobre i złe strony jakiegoś zjawiska lub problemu. I znów powinniśmy pamiętać o trójdzielnej strukturze naszej wypowiedzi, w której znajdzie się miejsce na wstęp, rozwinięcie i zakończenie. W treści naszej prezentacji znów muszą pojawić się charakterystyczne słowa i frazy wprowadzające argumenty, ukazujące kontrast i podsumowujące wypowiedź.

Przykładowe pytania egzaminatora, które moglibyśmy usłyszeć:

- *Why did you start your speech by presenting the advantages of money?*
- *You said that many wars have been fought because people couldn't control their greed. Can you provide some examples? What wars did you have in mind?*
- *How do you understand the term 'consumerist' culture?*

Zadania maturalne opracował: Dariusz Kuźniewski, egzaminator, nauczyciel języka angielskiego w III LO w Białymstoku